

Офис/Office: ☎ 83 52 80
Факс:/Fax: 83 38 65
Телекс/Telex: IOPH 1802
София/Sofia ул. Г. Ватингтон 24

Изд. № 17/28.05.96г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

от Съюза на фармацевтите в България по конституционно дело N 8 от
09.05.1996 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с образуваното от Вас конституционно дело N 8/96 г. въз основа на искането на Главния прокурор на Република България за обявяване за противоконституционни чл. 70, ал. 2 и чл. 72 от Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина /ЗЛСАХМ/, бихме желали да представим на Вашето внимание следните съображения, поради които считаме, че посочените законови разпоредби са напълно оправдани и необходими за този закон и не нарушават Конституцията на Република България:

I. Основният принцип, на който се основава ЗЛСАХМ в частта му за аптеките е, че фармацевтичната дейност и по-специално отпускането на лекарствени средства на гражданите се предоставя изцяло в ръцете на професионалистите - фармацевти. Това решение е логична последица от специфичния характер на търговията с лекарствени средства и необходимостта от строг професионално-етичен контрол в тази област. Съгласно чл. 65, ал. 1 от ЗЛСАХМ аптеката е здравно заведение, а не обикновен търговски обект, което се обуславя от някои характерни особености при търговията с лекарствени средства:

- на първо място пациентът не може свободно да прецени какво точно да закупи от аптеката и по тази причина той се съветва с фармацевта или закупува предписано от лекар лекарствено средство;

- на второ място преобладаващата част от лекарствените средства на пазара се заплащат от държавния или от общинските бюджети.

Това означава, че държавата има право да знае кой и какво изписва, кои и как отпуска предписаните лекарствени средства и в този смисъл е от изключителна важност за нея да има директен контрол както върху предписването на лекарствените средства, така и по отношение на тяхното разпространение. Поради това законодателят е възприел категоричната позиция, че фармацевтът или сдружението от фармацевти, получили разрешение

за откриване на аптека участват с личен труд при нейната експлоатация и са лично и неограничено отговорни за последствията от своята дейност.

Именно по тези причини и изхождайки от разпоредбите на чл. 52, ал. 1, 2 и 3 от Конституцията, които задължават държавата да гарантира достъпна медицинска помощ, включително и чрез финансиране от държавния бюджет, както и предвид разпоредбата на ал. 5 от същия текст, където е възложено на държавата да осъществява контрол върху всички здравни заведения, са записани и атакуваните с искането на Главния прокурор разпоредби на ЗЛСАХМ.

II. По отношение на първата част от искането, с която се иска обявяването за противоконституционна разпоредбата на чл. 70, ал. 2 от ЗЛСАХМ

Не считаме, че с разпоредбата на чл. 70, ал. 2 се създават условия за монополизъм от страна на общините. Това е така, защото понятието "монополно положение", което е дефинирано в чл. 3 от Закона за защита на конкуренцията, винаги се свързва с монополизъм в рамките на национален пазар, какъвто не е пазара на територията на една община.

С цитираната разпоредба на ЗЛСАХМ не се застрашават и интересите на потребителите по простата причина, че на основание чл. 65, ал. 2 от закона и чл. 4 от Наредба N 25 на Министерството на здравеопазването от 1995 г. за устройството, реда и организацията на работа в аптеките /ДВ, бр. 72 от 1995 г./ всички аптеки, без оглед на техния статут - частни или общински - следва да работят при еднакви условия и да поддържат еднаква номенклатура минимум от лекарствени средства.

III. По отношение на втората част от искането, с която се иска обявяването за противоконституционен текста на чл. 72 от ЗЛСАХМ

Разпоредбата на чл. 72 от ЗЛСАХМ е логична последица от основните принципи възприети в чл. 65, ал. 1 от закона, където е посочено, че аптеката е здравно заведение и чл. 66, ал. 1, според който съхранението, приготвянето, опаковането, контролирането, даването на консултация, продажба по и без лекарско предписание на лекарствени средства се извършва само от фармацевти. От цитираните законови текстове, които не се оспорват от Главния прокурор на Република България, произтича и необходимостта за пряко ангажиране на фармацевта/фармацевтите, получили разрешение за откриване на аптека в нейната работа. При това положение не бива разпоредбите на чл. 19, ал. 1, 2 и 4 от Конституцията да се тълкуват изолирано от останалите нейни текстове, а именно посочения по-горе чл. 52 от Основния закон.

Много важно е да се отбележи, че по същество забраната на чл. 72 от ЗЛСАХМ има за цел единствено да предотврати издаването на повече от едно разрешение за откриване на аптека на името на едно физическо или юридическо лице и както сами разбирате с това не се ограничава свободната стопанска инициатива, а само се осъществяват на практика разпоредбите на чл. 65, ал. 1, чл. 66, ал. 1, чл. 68, ал. 7 и чл. 81 от закона. При това положение ако се възприеме позицията на Главния прокурор, издаването на повече от едно разрешение за откриване на аптека на един фармацевт или на едно сдружение на фармацевти /събирателно или командитно дружество или

кооперация/ очевидно ще наруши основни принципи на ЗЛСАХМ, произтичащи от посочените в предходното изречение текстове на закона. В този смисъл издаването например на 20 разрешения за откриване на аптека на един фармацевт или на едно сдружение на фармацевти, ще доведе до колизии с изричната разпоредба на чл. 68, ал. 7, където е разпоредено, че фармацевт, получил разрешение за откриване на аптека, е неин ръководител, а ръководител на аптека на сдружение на фармацевти е задължително лице, което е член на дружеството или кооперацията. Налице в такива случаи ще бъде явна невъзможност за ръководителя на няколко аптеки да осъществява необходимия контрол върху тяхната работа, произтичащ от разпоредбите на ЗЛСАХМ и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Следователно считаме, че при така действащия ЗЛСАХМ са спазени изцяло разпоредбите на Конституцията.

На основание чл. 70, ал. 1 от ЗЛСАХМ болничните заведения откриват аптеки за задоволяване на собствените си нужди. Следователно болничната аптека може единствено да обслужва лежащо болните и в никакъв случай не може да работи като аптека от открит тип - да отпуска срещу заплащане лекарствени средства на гражданите. Това се обуславя и от факта, че държавните и общинските здравни заведения са на бюджетна издръжка и по никакъв начин не могат да извършват търговска дейност, каквата е продажбата на лекарствени средства на граждани. Очевидно е, че по отношение на болничните аптеки изобщо не може да се говори за свободна стопанска инициатива и в този смисъл искането на Главния прокурор е неправилно.

Що се отнася до правото на общините да разкриват повече от една аптека, действително това е изключение от общия принцип, възприет от ЗЛСАХМ, то е логична последица от тяхната социална функция, свързана с осигуряване на медицинско обслужване на гражданите в места непривлекателни за фармацевти да откриват аптеки.

Още от самото начало на работата по законопроекта за лекарствените средства през 1991 г. чрез МВнР се направи проучване относно статута и условията за работа на аптеките в различните страни - членки на Европейския съюз и някои наши съседни държави. В това отношение опита на Европа е много показателен - В повечето европейски държави право да откриват аптека имат само фармацевти, като е възприет принципа - един фармацевт - една аптека.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля предвид изложените от нас съображения да приемете, че текстовете на чл. 70, ал. 2 и чл. 72 от ЗЛСАХМ не противоречат на Конституцията на Република България и да отхвърлите искането на Главния прокурор за тяхното обявяване за противоконституционни.

С УВАЖЕНИЕ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪЮЗА
НА ФАРМАЦЕВТИТЕ В БЪЛГАРИЯ:

